

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

תוכן

- א. כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת. 1.....
- ב. בדקו ומצאו כדבריו והביאוהו לב"ד והלקוהו והגבוהו כתובתה ממנו. 1.....
- ג. הווי נהיגי כי הווי מפקי חתנא וכלתא מפקי קמייהו תרנגולא ותרנגולתא ... כי הווי מתיליד ינוקא שתלי ארזא ינוקתא שתלי תורניתא וכי הווי מינסבי קייצי להו ועבדו גננא. 1.....
- ד. אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהם. 2.....

דף נז.

א. כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת

הלועג או המתלוצץ על המצוות על המצוות, או על דברי חכמים, הוא בכלל המינות¹, ואפילו האומר על איזו סברא המוזכרת בגמרא או בראשונים "דבר רחוק הוא זה, ואילו הייתי אני אומר דבר זה היו משחקים עלי", בכלל ליצנות הוא². ואמרו חכמים, כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת.

ב. בדקו ומצאו כדבריו והביאוהו לב"ד והלקוהו והגבוהו כתובתה ממנו

כבר התבאר במסכת יבמות דף כד: – כה. שהאשה שראו בה דבר מכוער ביותר עד שהדברים מראים שהיתה שם עבירה תצא והפסידה כתובתה, אפי' היתה של מאה מנה, ומ"מ צריך³ שיחקרו בדבר הרבה שלא תהא יד זיוף של בעל רמאי שולטת בו וכמעשה שהיה בגמ'.

ג. הווי נהיגי כי הווי מפקי חתנא וכלתא מפקי קמייהו תרנגולא ותרנגולתא ... כי הווי מתיליד ינוקא שתלי

¹ שערי תשובה לרבינו יונה שער ג אות קעו

² של"ה שער האותיות אות ש

³ מאירי כאן

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

ארזא ינוקתא שתלי תורניתא וכי הוה מינסבי קייצי להו ועברו גננא

יש מקומות שנהגו⁴ לעשות סימנים טובים לחתן ולכלה במיני מאכלים, וכדומה ואין לבטל המנהג.

אולם אין לנהוג את המנהגים שהוזכרו בגמרא מאחר ויצאה תקלה מהמנהג, אבל יכול להחזיק במנהג בצורה אחרת⁵.

דף נז:

ד. אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליהם

כבר התבאר במסכת ברכות דף סג: שאין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ואין מיתה אלא עוני⁶, שעני חשוב כמת. ואמרו חז"ל "פת במלח תאכל". ועליהם נאמר (ישעיהו כו פסוק יט) יִחְיוּ מִתִּיךְ " וכן נאמר (איוב כח פסוק יג) וְלֹא תִמָּצֵא בְּאֶרֶץ הַחַיִּים וכמו שפירש"י שם "במי שמחיה אלא במי שממית עצמו עליה ביגיעה וברעבון".

לפיכך גם מי שאין לו ממון וחי בעניות עליו להנות בתורה ובו היא מתקיימת ולא במי שלומד רק אם מרווח לו מבחינה ממונית.

וכמו כן⁷ אין דברי תורה מתקיימין במי שמתרפה עצמו עליהם, ולא באלו שלומדין תורה מתוך עדון, ומתוך אכילה ושתיה, אלא במי שממית עצמו

⁴ עיין בבן יהוידע כאן "נראה מכאן הוא שורש מנהג עירנו בנדאד יגן עליה אלקים, שמוליכין עם הכלה כשתלך לבית בעלה בליל החופה, תרנגול ותרנגולת שחושין ושלוקין, והחתן אחר שיכנס לחדר הכלה לבא עליה, קודם הכל לוקח ראש התרנגול ושועם ממנו, ונותן ראש התרנגולת לכלה לשעום ממנו, ונראה כי מנהג זה נמשך ממנהג דנקיט הגמרא כאן, דאחר שראו שיצא תקלה מזה תקנו לבטל המנהג, אך לא ביטלו אותו לגמרי, אלא עשו שיוליכו אותם שחושין ושלוקין, וגם כן טעמא דידהו משום פרו ורבו כתרנגולים, כן נראה על הרוב, ולכן אין ללעוג על מנהג עירנו בזה. ואמרת דרך הלצה על אשר מקדמים העולם בלשונם כשידברו בהם, לומר ג'יג'י ודיי"ק, דהיינו תרנגולת ותרנגול, ואין אומרים תרנגול ותרנגולת, מפני כי אלו דרכן להביאם מבית הכלה, ולכן חולקין כבוד לכלה להזכיר את שלה קודם, ואין אומרים תרנגולא ותרנגולתא כדנקיט הש"ס כאן".

⁵ עיין חשוקי חמד כאן

⁶ זוהר – רעיא מהימנא כרך ב (שמות) פרשת תרומה [המתחיל בדף קלד:]

⁷ טור או"ח מז

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

עליה ומצער גופו תמיד, ולא יתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו. ועוד אמרו חכמים ברית כרותה שכל היגע בתלמודו בבית הכנסת לא במהרה הוא משכת, וכל היגע בתלמודו בצינעא מחכים שנא' ואת צנועים חכמה.

וכן⁸ אין התורה אינה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, שעוסק בפלפול ומשא ומתן של תורה, כמ"ש על בחקותי תלכו ע"מ שתהיו עמלים בתורה, משא"כ באותם שלומדים ד"ת מתוך עונג ואינם יגעים בה, אין התורה מתקיימת אצלם.

ואי אפשר להרגיש במתיקות של התורה אלא על ידי שיעסוק בתורה בכל כוחו וחשקו, ויתאמץ לעמול בה הן מבחינה פיזית, והן מבחינה רוחנית בעיון היטב⁹. ולא יתן שינה לעיניו ותנומה לעפעפיו.

ונודע מה שכתב המהרש"ו בספר שער רוח הקודש (יא, ב) אמר לי מורי האר"י ז"ל כי שורש הכל לענין השגה הוא העיון בהלכה. וביתר ביאור כתב עוד בשער המצות (ואתחנן לג, א) על רבו האריז"ל, שבעת שהיה עוסק בתורה היה מתגבר כארי בכח, בעת שהיה עוסק בהלכה, עד שהיה נלאה ומזיע זיעה גדולה. ולכן נקראת התורה תושיה, שמתשת כוחו של העוסק בה (סנהדרין כו:).

אמרו חכמים דרך רמז זאת התורה אדם כי ימות באהל אין התורה מתקיימת שלא תשכח אלא במי שממית עצמו באחלי החכמים ואין הכוונה¹⁰ לומר שיסגף עצמו עליה עד שיגרום לו המות חלילה אלא ר"ל שלא תתקיים התורה במי שרודף אחר תענוגי העולם ואחר חמדותיו כי ברדפו אחר זה ודאי לא ירדוף אחר דקדוקי התורה וכלליה ופרטיה אלא במי מתקיימת ומצאה לה מנוח במי שממית עצמו ר"ל שאין רודף אחר המותרות אלא אוכל לשובע נפשו בענין שיוכל עמוד ומסתפק בהכרחי וענין כזה נקרא מיתה לגבי שאר בני אדם ההולכים בחשך ורודפים אחר התאוות והתענוגים, ולא מפני זה מקרב לו מיתה אלא אדרבא יהיה כל ימיו בריא וחזק שאינו מטריח את גופו במאכל ובמשתה רב וכן אמר שלמה בחכמתו אף חכמתי עמדה לי חכמה שלמדתי באף היא עמדה ונתקיימה לי ועוד אמר כי מיץ חלב יוציא חמאה במי אתה מוצא חמאה של תורה במי שמקיא עליה חלב שמצץ משדי אמו. וכל היגע בתלמודו בצנעה מחכים שנאמר ואת צנועים חכמה.

⁸ ט"ז אורח חיים סימן מז

⁹ הגר"א באבן שלמה (פרק ו' סי' ו')

¹⁰ ספר סדר היום כוונת עלינו וסדר הלימוד אחר התפלה

הלכות הדף היומי

מסכת גיטין

וכל המשמיע קולו בשעת תלמודו תלמודו מתקיים בידו, אבל הקורא בלחש במהרה הוא שוכח שנאמר ערוכה בכל ושמורה אם ערוכה בכל רמ"ח איברים שלך משתמרת ואם לאו אינה משתמרת.

ולא יחשוב האדם לעסוק בתורה ולקנות עושר וכבוד עם הלמוד, כי מי שמעלה מחשבה זו בלבו אינו זוכה לכתרה של תורה, אלא יעשה אותו קבע ומלאכתו עראי, וימעט בעסק ויעסוק בתורה. ויסיר תענוגי הזמן מלבו ויעשה מלאכה כל יום כדי חייו, אם אין לו מה יאכל, ושאר היום והלילה יעסוק בתורה. ומעלה גדולה למי שמתפרנס ממעשה ידיו, שנאמר: (תהלים קכח פסוק ב) יִגִּיעַ כֶּפֶיךָ כִּי תֹאכַל וְגו'.

ויש שפירשו אין התורה מתקיימת אלא במי שממית עצמו עליה, ופירשו כאלו כבר מת. והיינו שיתבונן בעצמו כאלו כבר גמר כל עסקיו שהיה בכחו, וגם גמר בהם את ימי חייו, והביאווהו לדין לפני מלך המלכים הקדוש ברוך הוא על כל הענינים שכלה בהם את זמנו להבל ולריק, ויצא חייב בדין של מעלה. והוא צועק אוי לי וי לי על רוע מעשי ועל רוע עניני. ואלו בתוך כך הרשוהו שירד תיכף לעוה"ז ויעשה תשובה, בודאי לא היה מתעצל אפילו רגע אחד מזה, ולא היה מטה אזנו כלל לידע מעסקי ביתו. וא"כ יחשוב האדם בעצמו לפי עונותיו שהיה ראוי לו למות מכבר, ואם אחרי המות היה הקדוש ברוך הוא מתנהג עמו בחסד גדול והיה נותן לו רשות שיחזור בתשובה, בודאי לא היה מתרפה מזה אפילו רגע אחד, א"כ מה היזק עושה לו הקדוש ברוך הוא שהוא מאריך את ימי חייו כדי שיעשה תשובה בחייו ממש, בודאי צריך לזרז את עצמו בכל כחותיו לעשות תשובה על עונותיו, וללמוד התורה תמיד, ועכ"פ להיות לו עת קבוע תמיד לתורה, ולא להטות אוזן כלל למי שרוצה להפריעו מזה.

תרומות והנצחות – בנק הדואר ח"ן 22887389 – ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>